

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการดำเนินงานนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานสถานศึกษาประจำอำเภอโพธิ์ ไชย จังหวัดเวียงจันทน์เป็นการวิจัยผสมระหว่างเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็นสองระยะ โดยผู้วิจัยขอเสนอวิธีการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

3.1 ขั้นตอนการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดขั้นตอนของการวิจัยครั้งนี้ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ หลักการ ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องแล้วมาสรุปเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัย
2. ตรวจสอบกรอบแนวคิดการวิจัยตามสภาพปรากฏการณ์จริงของสังคมาลาว (ระยะแรก)
3. นำข้อค้นพบจากการตรวจสอบปรากฏการณ์จริงมาปรับปรุงกรอบแนวคิด
4. สร้างและพัฒนาเครื่องมือเพื่อดำเนินการวิจัย (ระยะที่สอง)
5. นำเครื่องมือมาทดลองใช้และปรับปรุง
6. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล
7. วิเคราะห์ข้อมูล
8. สรุปอภิปรายผลและเขียนรายงานการวิจัย

3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1. การวิจัยระยะที่ 1

เป็นการเก็บข้อมูลในเชิงคุณภาพ เพื่อตรวจสอบกรอบแนวคิดเชิงทฤษฎีให้เหมาะสมกับบริบทสังคมประเทศลาว ซึ่งผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลในโรงเรียนเป้าหมายสามโรงเรียน ได้แก่โรงเรียนขนาดเล็ก 1 โรงเรียน โรงเรียนขนาดกลาง 1 โรงเรียนและโรงเรียนขนาดใหญ่ 1 โรงเรียน จำนวนสามโรงเรียน คือโรงเรียนประถมสมบูรณ์บ้านโพธิ์ (โรงเรียนขนาดเล็ก) โรงเรียนประถมสมบูรณ์โพธิ์ไชย (โรงเรียนขนาดกลาง) และ โรงเรียนประถมสมบูรณ์หนองนาก (โรงเรียนขนาดใหญ่) โดยใช้เกณฑ์การคัดเลือกโรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาใน 3 ด้าน คือ เป็นโรงเรียนดีเด่นในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ด้านระบบการบริหารจัดการ และด้านมาตรฐานโรงเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ

รวบรวมข้อมูลระยะที่ 1 เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองบนพื้นฐานกระบวนการของการนิเทศก่อนที่จะนำเครื่องมือไปให้ผู้วิจัยนำเอาเครื่องมือที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจและปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือให้มีความครอบคลุมทางด้านโครงสร้างและชัดเจนด้านเนื้อหา

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการ โรงเรียน ครูวิชาการ และครูผู้สอนที่สอนอยู่ในช่วงชั้นที่หนึ่ง (ป.1-ป.3) และช่วงชั้นที่สอง (ป.4-ป.5) ที่เป็นกลุ่มเป้าหมาย ด้วยตนเองโดยการจดบันทึกการสัมภาษณ์ สังเกตปรากฏการณ์ และกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนใช้ภาพถ่ายประกอบบางกิจกรรมของการนิเทศภายในโรงเรียน

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอในรูปความเรียง

2. การวิจัยระยะที่ 2

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานศึกษา อำเภอบางบาล จังหวัดเบญจบุรินทร์ ปีการศึกษา 2548 จำนวน 35 โรงเรียน เป็นผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 35 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 35 คน และครูผู้สอน จำนวน 294 คน รวมทั้งสิ้น จำนวน 364 คน

กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนได้จากจำนวนประชากรของผู้บริหารทั้งหมด จำนวน 70 คน

กลุ่มตัวอย่างที่เป็นครูผู้สอนได้จากจำนวนประชากรของครูผู้สอน 294 คน ได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ (Taro Yamane, 1970) กำหนดความคาดเคลื่อนที่ยอมรับให้มีได้ร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่าง 169 คน และทำการเลือกกลุ่มตัวอย่างจากครูผู้สอน 35 โรงเรียนด้วยการสุ่มแบบง่าย (Simple random sampling) รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 239 คน

เครื่องมือในการวิจัยในระยะที่ 2 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check- list) และ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) โดยผู้วิจัยสร้างขึ้นและพัฒนาให้สอดคล้องกับสภาพพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัย รวม 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check- list) ซึ่งสอบถามและสังเกตเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 28 ข้อ

ชุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ประกอบด้วย 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบเป็นแบบตรวจสอบรายการ

(Check list) เกี่ยวกับเพศ วุฒิการศึกษา อายุราชการ ตำแหน่งหน้าที่ และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการของการนิเทศภายในโรงเรียนซึ่งเป็นชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) มี 5 ระดับ ของ (LiKert) และมีคำถามปลายเปิดในตอนท้าย ซึ่งมีความหมายระดับความคิดเห็น ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการมากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการมาก

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการน้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการน้อยที่สุด

การตรวจสอบเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือตามขั้นตอน ดังนี้

1. นำเครื่องมือที่ตนเองสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ และอาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบให้คำแนะนำ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้อง ครอบคลุมทางด้านเนื้อหา และความชัดเจนของข้อคำถาม

2. นำเครื่องมือที่เป็นภาษาไทยไปแปลเป็นภาษาลาวเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจและสามารถตอบได้ตรงประเด็นที่ต้องการ

3. นำเครื่องมือเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ซึ่งประกอบด้วย 1) นักวิชาการ (อาจารย์มหาวิทยาลัย) จำนวน 2 ท่าน 2) นักวิจัย (อาจารย์มหาวิทยาลัย) จำนวน 2 ท่าน 3) นักปฏิบัติ (ผู้อำนวยการโรงเรียน) จำนวน 1 ท่าน (รายละเอียดอยู่ในภาคผนวก ก) เพื่อทำการตรวจสอบ ให้ความเห็น และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม นำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of congruence:IOC) เลือกข้อคำถามที่ได้ค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 มาเป็นข้อคำถาม

4. นำเครื่องมือที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ ให้ความเห็นและข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขแล้วนำไปทดลอง (Try out) กับครูและผู้บริหารในเขตอำเภอเวียงคำ จังหวัดเวียงจันทน์ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) (ประยูร อาษานาม, 2541) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.80

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยทำหนังสือเพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัยจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ไปยังสำนักงานสถานศึกษาประจำอำเภอโพนโอง จังหวัดเวียงจันทน์ เพื่อให้ ออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย การส่งและเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำส่งแบบสอบถามทั้งหมด

จำนวน 239 ฉบับให้กับ ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการและครูผู้สอนทุกคนที่ใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ได้พบกับผู้บริหารและครูผู้สอนทุกคนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเพื่อสร้างความเข้าใจและขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามโดยให้ระยะเวลาที่เหมาะสมประมาณ 1 สัปดาห์แก่ผู้ตอบแบบสอบถามเพื่อจะได้ตอบแบบสอบถามให้สำเร็จ ผู้วิจัยกลับไปปรับแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่งซึ่งได้แบบสอบถามคืนมาทั้งหมด 239 ฉบับ ก่อนที่จะนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่รับมาทั้งหมด ปรากฏว่าได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ทั้งหมดจำนวน 231 ฉบับคิดเป็นร้อยละ 96.65

การวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผล ผู้วิจัยจะดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าสถิติ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 1 ที่เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check-list) เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละนำมาวิเคราะห์ค่า ความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 2 ตอนที่ 1 ที่สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวหรือสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์ค่า ความถี่ และค่าร้อยละ (Percentage)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามชุดที่ 2 ตอนที่ 2 ที่เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและความต้องการในการดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียนนำมาวิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำใช้โปรแกรม SPSS มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูล แล้วเทียบกับเกณฑ์ ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2535)

4.51- 5.00 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการมากที่สุด

3.51- 4.50 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการมาก

2.51- 3.50 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการปานกลาง

1.51- 2.50 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการน้อย

1.00- 1.50 หมายถึง มีปัญหา/ความต้องการน้อยที่สุด